

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 1887/2015
17.03.2016. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Браниславе Апостоловић, председника већа, Бранка Станића и Гордане Ајншпилер Поповић, чланова већа, у парници тужилаца Б.М. из Ш. И Б.Н. из К., које заступа пуномоћник З.М.Ј., адвокат из Б., против тужене Компаније Д.о. АДО Б., ради испуњења уговора, одлучујући о ревизији тужилаца, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж бр.990/2015 од 20.05.2015. године, у седници већа одржаној дана 17.03.2016. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужилаца Б.М. из Ш. и Б.Н. из К., изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж бр.990/2015 од 20.05.2015. године.

ОДБИЈА СЕ као неоснован захтев туженог за накнаду трошкова одговора на ревизију тужилаца.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду П бр.21549/10 од 20.02.2014. године, ставом првим изреке одбијен је тужбени захтев којим је тражено да се обавезе тужени да тужиоцима на име извршења уговорне обавезе по полиси осигурања број ... исплати износ од 500.000,00 динара са законском затезном каматом од дана настанка осигураног случаја 01.04.1992. до дана исплате. Ставом другим обавезани су тужиоци да туженом накнаде трошкове парничног поступка у износу од 12.000,00 динара.

Допунском пресудом Вишег суда у Београду П бр.21549/10 од 25.11.2014. године одбијен је тужбени захтев тужилаца којим су тражили да се обавезе тужени да у извршењу уговора о осигурању имовине од 22.05.1991. године по полиси 01 број ...као осигуравач тужиоцима осигуранику Б.М. и правном следбенику осигураника Б.Н. накнади претрпљену материјалну штету насталу услед наступања осигураног случаја у износу који се утврди вештачењем од стране вештака одговарајуће струке а до висине осигуране суме по наведеној полиси са законском затезном каматом почев од настанка штетног догађаја 01.11.1991. па до коначне исплате.

Апелациони суд у Београду пресудом Гж 990/2015 од 20.05.2015. године потврђује пресуду Вишег суда у Београду П бр.21549/10 од 20.02.2014. године и допунску пресуду Вишег суда у Београду П бр.21549/10 од 25.11.2014. године и жалбу тужилаца одбија као неосновану.

Против другостепене пресуде, тужиоци изјављују благовремену и дозвољену ревизију. Ревизију изјављују због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

У одговору на ревизију тужени предлаже да се ревизија одбаци односно одбије као неоснована, а трошкове је опредељено тражио.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду на начин прописан одредбом члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11 ... 55/14) и одлучио као у изреци из следећих разлога:

Ревизија тужилаца није основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Других битних повреда одредаба парничног поступка, из наведене законске одредбе, које би могле представљати основ за уважавање ревизије тужилаца нема.

Према утврђеном чињеничном стању правни претходник тужиље покојни И.Б. и тужилац М.Б. закључили су дана 22.05.1991. године уговор о осигурању имовине са Деоничарским друштвом за осигурање Д. из Б. – Пословна јединица Сплит – Организациона јединица у Загребу, са роком трајања до 22.05.1992. године у смислу општих услова за осигурање од пожара и других опасности. Предмет уговора о осигурању је двоспратна кућа за одмор и рекреацију површине 450м², за суму осигурања од 10.400.000,00 тадашњих динара и премију осигурања од 11.440.000,00 тадашњих динара као и намештај и покретности за суму осигурања од 300.000,00 тадашњих динара и премију осигурања од 1.860,00 динара. Кућа која је предмет овог осигурања налази се у Републици Хрватској 7 км од Задра у месту К.. У периоду када је закључен предметни уговор о осигурању на простору тадашње Југославије у чијем саставу је била и Република Хрватска у току је био грађански рат. Током `91 и `92 године на кући која је предмет уговора о осигурању прво су разбијени прозори и врата, да би касније кућа била минирана и од последица експлозије срушена.

Првостепени суд одбија тужбени захтев тужилаца. Захтев одбија са образложењем да је у моменту закључења уговора о осигурању на територији бивше СФРЈ био у току грађански рат који је почео дана 17.08.1990. године. Почетком оружаних сукоба почиње општа грађанска несигурност и немогућност заштите људи и имовине на територији Хрватске. Кућа тужилаца је била осигурана од пожара и других опасности. У тренутку закључења уговора у Хрватској је био у току међуетнички сукоб, у коме су учествовале војне и паравојне снаге те се сасвим извесно могло очекивати да може наступити

осигурани случај. Према израженом правном ставу првостепеног суда нелогично је да уговорне стране у таквом стању опште несигурности и у ситуацији када је у току сукоб између супротстављених војних снага нису могле очекивати да ће наступити осигурани случај, већ је било извесно да може наступити осигурани случај. Следом тих разлога одбија тужбени захтев тужилаца.

С обзиром на тако утврђено чињенично стање правилно је другостепени суд применио материјално право када је потврдио првостепену пресуду којом је одбијен тужбени захтев тужилаца да се обавезе тужена да им у извршењу уговора о осигурању имовине накнади претрпљену штету.

Ревиденти у ревизијским разлозима изражавају супротан правни став од израженог става нижестепених судова. Правни став по коме нису испуњени услови за ништавост уговора о осигурању, услед чега је материјално право погрешно примењено.

Ревизијски суд не прихвата у ревизији изражене правне ставове.

Чланом 898. став 2. Закона о облигационим односима прописано је да је уговор о осигурању ништав ако је у часу његовог закључења већ настао осигурани случај или ако је тај случај био у наступању или је било извесно да ће наступити или ако је већ тада била престала могућност да он настане.

У конкретном случају уговор о осигурању имовине закључен је дана 22.05.1991. године у време оружаних сукоба на простору Хрватске, у условима ризика највећег степена за имовину грађана на том простору. Већ у септембру месецу 1991. године, разбијени су прозори и врата на кући која је предмет осигурања да би пар месеци касније кућа била запаљена, а потом минирана. Према изјави покојног Б.И. од момента сазнања да је кућа запаљена, исти није био у ситуацији да оде до куће и види у каквом је стању, да пријави случај полицији, што указује на опште стање грађанске несигурности на том простору већ од 17.08.1990. године. Из исказа других сведока произилази да је у то време постојао анимозитет према Србима у Хрватској, да је у насељима у околини Задра било напада на српске куће, да су исте биле паљене, да се знало од прилике ко то чини, али да нико од починалаца није регистрован, што указује на стање опште грађанске несигурности на простору Хрватске од друге половине `90 године и током целе `91 и `92. године. Самим тим у то време отпочиње грађанска несигурност и немогућност заштите људи и имовине у Хрватској, а догађај за који је закључено осигурање куће и ствари тужилаца није био будући неизвесан догађај, већ се могао према редовном току ствари очекивати у време закључења уговора 22.05.1991. године. Штета која је настала на имовини тужилаца директна је последица ванредних околности које су у то време постојале.

Како правилно закључују нижестепени судови довољно је да објективне околности случаја (оружани сукоби, етничка нетрпељивост, постојање разних паравојних формација, немогућност заштите људи и имовине на територији Хрватске) указују да је остварење ризика према редовном току ствари непосредно предстојало. Услед тога, уговору недостаје елемент неизвесности,

што га чини ништавим због чега по таквом уговору, тужиоци не могу захтевати извршење обавезе.

Наводи ревизије о погрешној примени материјалног права нису основани.

Следом реченог Врховни касациони суд је одлучио као у изреци под I применом члана 414. став 1. Закона о парничном поступку.

Суд је одбио захтев туженог за накнаду трошкова одговора на ревизију тужилаца као неоснован. Како је ревизија тужилаца одбијена као неоснована, одговор на ревизију који је изјављен од стране туженог није био неопходан, па у смислу члана 154. став 1. ЗПП, предузимање такве радње је било сувишно и непотребно.

То су разлози због којег је захтев туженог за накнаду ових трошкова одбијен као неоснован и одлучено је као у изреци под два, у смислу члана 165. став 1. у вези члана 154. став 1. Закона о парничном поступку.

**Председник већа – судија
Бранислава Апостоловић, с.р.**